

Wpływ sposobu pielęgnowania uprawy na wzrost dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.)

Streszczenie

Celem pracy było określenie wpływu sposobu wykonania zabiegu pielęgnacyjnego w uprawach młodszych oraz w uprawach starszych na przeżywalność i wzrost dębu szypułkowego oraz szkody powodowane przez zwierzynę.

Badania prowadzono w trzech uprawach młodszych (od pierwszego roku od ich założenia) i w dwóch uprawach starszych (w wieku 7 lat) na terenie Nadleśnictwa Tuszyma (południowo-wschodnia Polska). W każdym obiekcie założono powierzchnię doświadczalną metodą bloków losowanych (3 warianty pielęgnacji x 3 powtórzenia). Badania trwały 3 lata.

Warianty pielęgnacji w uprawach młodszych. PG1: 2-krotne wykaszanie chwastów w sezonie wegetacyjnym na całej powierzchni uprawy; PG2: 1 zabieg w sezonie wegetacyjnym (2. połowa sierpnia) polegający na przycinaniu nalotów na wysokości wierzchołka dębu oraz wydeptywaniu chwastów w bezpośrednim sąsiedztwie dębu; PG3: jeden zabieg w sezonie wegetacyjnym (2. połowa sierpnia) polegający na niskim wykaszaniu chwastów w rzędach sadzonek, a w miarę oddalania się w stronę międzyrzędzia przycinano je coraz wyżej.

Warianty pielęgnacji w uprawach starszych. CW1: wycinanie przy gruncie domieszkowych gatunków drzew i krzewów na całej powierzchni działki; zabieg wykonano w terminie wiosennym (marzec); CW2: ogłowienie domieszkowych gatunków drzew i krzewów na wysokości równej 2/3 wysokości dębu w terminie wiosennym (marzec); CW3: ogłowienie w terminie letnim (przełom lipca i sierpnia). Pielęgnację wykonano jednorazowo w pierwszym roku doświadczenia.

Przyrost dębu na wysokość i grubość w uprawach młodszych podlegających pielęgnacji o umiarkowanym nasileniu (PG3) był podobny jak w uprawach intensywnie pielęgnowanych (PG1). W wariantcie małej intensywności pielęgnacji (PG2) przyrost wysokości był istotnie większym, a przyrost grubości pędu istotnie mniejszy w porównaniu z wariantem PG1. W uprawach młodszych udział dębów uszkodzonych przez zwierzynę (zgryzionych) w wariantcie PG2 był istotnie mniejszy niż w pozostałych wariantach doświadczenia, co wskazuje na ochronną rolę roślin runa i nalotów drzew i krzewów wobec dębu. W uprawach młodszych zgryzaniu podlegały głównie dęby o wysokości większej od średniej i nie uszkodzone w poprzednim sezonie zgryzowym.

Przyrost wysokości dębu w uprawach starszych w wariantach CW2 i CW3 w drugim roku po zabiegu był większy, a w trzecim roku mniejszy niż w wariantcie o standardowej pielęgnacji (CW1). Z kolei przyrost grubości dębu w wariantcie CW1 miał tendencję rosnącą w całym okresie badań, podczas gdy w wariantach z ogłowieniem (CW2 i CW3) tylko w dwóch pierwszych latach po zabiegu. Termin ogłowienia gatunków domieszkowych nie miał istotnego wpływu na przyrost wysokości dębu w kolejnych latach po zabiegu, natomiast istotnie wpłynął na przyrost grubości pędu w pierwszym roku doświadczenia (mniejsza wartość przy ogłowieniu w terminie letnim). Wyraźnie więcej drzew zgryzionych było w wariantcie CW1 niż w wariantach CW2 i CW3. W uprawach starszych zgryzaniu podlegały drzewka o wysokości mniejszej od średniej na uprawie.

Słowa kluczowe: hodowla lasu, dąb szypułkowy, pielęgnowanie, czyszczenia wczesne, wzrost dębu, konkurencja międzygatunkowa, szkody od zwierzyny,